

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 5Asan/14/2020
Identifikačné číslo spisu: 7018200342
Dátum vydania rozhodnutia: 31. marca 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:7018200342.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a z členov senátu JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M. (sudca spravodajca) a JUDr. Mariána Fečíka, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): HYDINA SLOVENSKO s.r.o., so sídlom Lieskovská cesta 23/640, 962 21 Lieskovec, IČO: 45 300 950, zastúpený: Advokátska kancelária Juristi s. r. o., so sídlom Krivá 3, 040 01 Košice, IČO: 51 941 244, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, 040 01 Košice, IČO: 00 166 405, o správnej žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PO/BEZ/2017/6328 O-883/2017 zo dňa 08. januára 2018 v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/29/2018-53 zo dňa 29. mája 2019 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky mení rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/29/2018-53 zo dňa 29. mája 2019 tak, že zrušuje rozhodnutie žalovaného č. PO/BEZ/2017/6328 O-883/2017 zo dňa 08. januára 2018 a vec žalovanému vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania na krajskom súde a na kasačnom súde.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred orgánmi verejnej správy

a) Rozhodnutie orgánu verejnej správy I. stupňa

1. Rozhodnutím Inšpektorátu práce Košice č. 270/17/Or zo dňa 17.10.2017 (ďalej aj „rozhodnutie OVS I. stupňa“) bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 2500,- Eur za porušenie zákonných povinností podľa § 2 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce (ďalej aj „Zákon o inšpekcii práce“), a to konkrétne podľa

i. § 6 ods. 1 písm. n) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (ďalej aj „Zákon o bezpečnosti práce“) na tom skutkovom základe, že žalobca ako zamestnávateľ ku dňu 02.12.2016 (začatie inšpekcie) nevedol záznamovú knihu pre motorový vozík poháňaný skvapalneným uhl'ovodíkovým plynom LPG-VZV HELI CPQD 15-R5, do ktorej sa vykonávajú záznamy o predpísaných kontrolách vzťahujúcich sa na plynové zariadenia, čím nebola dodržaná bezpečnostná úroveň, ktorá vyplýva z čl. 3.7. STN 26 8805:2011 v nadväznosti na čl. 3.6 písm. c) STN 26 8805:2011 (ďalej aj „skutok 1“) a ,

ii. § 9 ods. 1 písm. a) Zákona o bezpečnosti práce v nadväznosti na čl. 2.15 národnej prílohy NA STN ISO 3691 + Amd 1:2000 na tom skutkovom základe, že žalobca ako zamestnávateľ a ako prevádzkovateľ motorových vozíkov ku dňu 02.12.2016 (začatie inšpekcie) nezabezpečil pravidelnú technickú kontrolu motorových vozíkov typu: DESTA - MV12B a DESTA DV 20AK najmenej raz za rok, pričom zamestnávateľ počas výkonu inšpekcie predložil protokoly z technickej kontroly až zo dňa 12.12.2016 (ďalej aj „skutok 2“).

2. V odôvodnení rozhodnutia OVS I. stupňa uviedol, že žalobca ako zamestnávateľ v priebehu vykonanej inšpekcie práce žiadnym preukázateľným spôsobom nepreukázal splnenie si povinností spôsobom alebo postupom upraveným v slovenskej technickej norme (ďalej aj „STN“) ako aj plnenie si povinností ustanovených Zákonom o bezpečnosti práce a ďalšími všeobecne záväznými predpismi.

3. Vo vzťahu ku skutku 1 bolo OVS I. stupňa poukázané na ustanovenia § 6 ods. 1 písm. n) Zákona o bezpečnosti práce a čl. 3.6. písm. c) STN 26 8805:2011 ako aj čl. 3.7 STN 26 8805:2011, ktoré uvádzali povinnosť o vedení záznamov, z ktorých bude možné posúdiť, či sa motorový vozík prevádzkuje v súlade s návodom na obsluhu a údržbu, a súčasne uvádzali povinnosť uschovávať všetky doklady oprávnenou osobou.

4. Vo vzťahu ku skutku 2 OVS I. stupňa poukázal na § 9 ods. 1 písm. a) Zákona o bezpečnosti práce, podľa ktorého je žalobca ako zamestnávateľ povinný sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej aj „BOZP“) vrátane stavu bezpečnosti technických zariadení. V spojitosti s predmetnou povinnosťou sa OVS I. stupňa odvolal na čl. 2.15 národnej prílohy NA STN ISO 3691+Amd 1:2000, ktorý uvádza, že kontrola bezpečnosti uzlov a agregátov v rozsahu stanovenom v sprievodnej dokumentácii vozíkov sa musí vykonávať najmenej raz za rok, pričom výsledky kontroly sa uvedú do kontrolného formulára, ktorého vzor je súčasťou prílohy. OVS I. stupňa preto považoval za preukázané, že zo strany žalobcu ako zamestnávateľa nedošlo k splneniu povinnosti podľa citovaného § 9 ods. 1 písm. a) Zákona o bezpečnosti práce. OVS I. stupňa konštatoval, že žalobca sa snažil splniť si svoju zákonnú povinnosť dodatočne, z čoho bolo možné vyvodiť záver, že žalobca len potvrdil dôvody rozhodnutia OVS I. stupňa. Odstránenie nedostatkov zistených inšpekciami práce nemá podľa OVS I. stupňa vplyv na uloženie pokuty.

5. Ďalej OVS I. stupňa uviedol, že zodpovednosť zamestnávateľa za správny delikt je objektívnou zodpovednosťou. Objektívny charakter zodpovednosti znamená, že zamestnávateľ je zodpovedný už tým, že k samotnému nedostatku (porušeniu) došlo. Na tomto závere podľa OVS I. stupňa nemení nič ani fakt, že došlo k odstráneniu zistených nedostatkov a ani to, či sa jedná o náhodné, zavinené alebo nezavinené konanie či opomenutie. Dodržiavanie povinností stanovených Zákonom o bezpečnosti práce je podľa OVS I. stupňa povinnosťou zamestnávateľa a tejto povinnosti sa žalobca ako zamestnávateľ nemôže zbaviť.

6. K samotnej výške uloženej pokuty (sankcii) za uvedené konania OVS I. stupňa uviedol, že túto ustálil na spodnej hranici zákonom stanovenej sadzby, kedy poukázal na závažnosť porušenia, na veľký počet zamestnancov (250), na počet inšpekciami zistených nedostatkov (11) a na vyššiu mieru rizika, ktorá je predmetom podnikania žalobcu - činnosť spojená so spracovaním a konzervovaním

hydínového mäsa. Výškou uvedenej pokuty bol podľa OVS I. stupňa naplnený preventívny a výchovný význam. Záverom OVS I. stupňa konštatoval, že dodržiavanie pracovnoprávných predpisov patrí k základným povinnostiam zamestnávateľa, pretože ich porušenie môže mať závažné sociálne dopady.

b) Rozhodnutie odvolacieho orgánu verejnej správy

7. Na základe podaného odvolania žalobcom žalovaný ako odvolací orgán odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie OVS I. stupňa potvrdil, a to rozhodnutím č. PO/BEZ/2017/6328 O-883/2017 zo dňa 08.01.2018 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovaného“).

8. Žalovaný rovnako ako OVS I. stupňa konštatoval, že žalobca v priebehu vykonanej inšpekcie práce žiadnym preukázateľným spôsobom nepreukázal splnenie si povinností spôsobom alebo postupom upraveným v slovenskej technickej norme, ako aj plnenie si povinností ustanovených Zákonom o bezpečnosti práce a ďalšími všeobecne záväznými predpismi. Žalovaný odkázal na ustanovenia STN 26 8805:2011, konkrétne na články 3.6 písm. c) a čl. 3.7, ako aj na § 5 ods. 4 nariadenia vlády č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov (ďalej aj „Nariadenie“).

9. Následne žalovaný uviedol, že nerozporuje tvrdenie žalobcu o tom, že dodržiavanie STN je dobrovoľné. STN podľa žalovaného určujú len minimálnu úroveň, ktorú musí prevádzkovateľ motorových vozíkov splniť. Prevádzkovateľ sa tým podľa žalovaného nezabavuje povinnosti viesť záznamy o predpísaných kontrolách vzťahujúce sa na plynové zariadenia. V tejto súvislosti žalovaný skonštatoval, že počas výkonu inšpekcie práce neboli predložené ani iné záznamy o kontrolách, ktoré by preukázali splnenie podmienok a povinností žalobcu ako prevádzkovateľa iným primeraným spôsobom.

10. Ďalej žalovaný zdôraznil, že plynové zariadenie sa po jeho namontovaní do vozíka a po každej oprave alebo rekonštrukcii musí podrobiť technickej kontrole. Súčasne žalovaný poukázal na skutočnosť, že na vozíkoch na plyn sa v prevádzke musí vykonávať pravidelná technická kontrola plynového zariadenia, a to vždy do jedného roka od predchádzajúcej kontroly. Žalovaný tiež dodal, že technické kontroly plynových zariadení sa vykonávajú podľa technologického postupu určeného výrobcom plynových zariadení, pričom súčasťou technickej kontroly je vždy skúška tesnosti a pevnosti a protokol s revíznou správou.

11. Obdobne ako OVS I. stupňa žalovaný uviedol, že zodpovednosť žalobcu za správny delikt je objektívna a že porušenie povinnosti stanovenej právnymi predpismi bolo jednoznačne preukázané. K výške pokuty (sankcii) žalovaný analogicky ako OVS I. stupňa prijal záver, že táto sleduje najmä jej výchovné a preventívne pôsobenie, je primeraná, a nakoľko bude citeľná aj v majetkovej sfére účastníka konania, splní aj svoju represívnu funkciu a odradí účastníka konania od ďalšieho nezákonného konania v budúcom období.

II.

Konanie pred krajským súdom

a) Správna žaloba

12. Žalobca voči rozhodnutiu žalovaného podal na Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „Krajský súd“) dňa 15.03.2018 správnu žalobu. V žalobe sťažovateľ namietal nesprávne posúdenie skutkového a právneho stavu. Sťažovateľ v žalobe vyjadril nesúhlas so závermi žalovaného ako aj OVS I. stupňa týkajúcimi sa skutku 1 a skutku 2. Sťažovateľ poukázal na rozpor v tvrdeniach žalovaného, ktorý na jednej strane uvádza, že dodržiavanie STN je dobrovoľné a že STN má len odporúčací charakter, pričom na strane druhej konštatuje, že uvedené STN určujú len minimálnu úroveň, ktorú musí splniť prevádzkovateľ motorových vozíkov. Sťažovateľ preto v tejto súvislosti uviedol, že ak norma STN nie je záväzná, tak potom žalovaný nemôže z tohto tvrdenia vyvodit' záver, že STN stanovuje minimálne požiadavky, ktoré musí povinná osoba zachovať, pretože tým by sa práve potvrdila záväznosť tejto STN.

13. Za nesprávny sťažovateľ označil aj záver žalovaného, podľa ktorého dodatočným splnením si povinnosti mal žalobca potvrdiť závery vykonanej inšpekcie. Sťažovateľ dodal, že Zákon o bezpečnosti práce nestanovuje povinnosť vykonávať kontrolu raz za rok a ani povinnosť zapisovať výsledky kontroly do predpísaného formulára. Uvedené povinnosti podľa sťažovateľa odporúča len STN, pričom podľa § 9 ods. 1 písm. a) Zákona o bezpečnosti práce má zamestnávateľ sústavne vykonávať kontrolu, čo sťažovateľ konštatoval, že vykonáva. Podľa sťažovateľa to, že úspešne vykonal technickú kontrolu po začatí inšpekcie práce jednoznačne preukazuje, že ako zamestnávateľ si plní povinnosť vykonávania kontroly na pravidelnej báze.

14. Sťažovateľ namietal aj výšku uložených pokut, ktorú považoval za neprimerane vysokú, pretože podľa jeho názoru nešlo o závažné porušenie zákona, keďže vozíky sú v stave spôsobilom k užívaniu, bez chýb a väd brániacich užívaniu, nedošlo podľa neho k žiadnemu úrazu a nevznikla žiadna škoda. S poukazom na uvedené skutočnosti preto sťažovateľ navrhol krajskému súdu, aby zrušil rozhodnutie žalovaného spolu s rozhodnutím OVS I. stupňa a priznal mu náhradu trov konania.

b) Rozsudok krajského súdu

15. Krajský súd rozsudkom č. k. 7S/29/2018-53 zo dňa 29.05.2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“) žalobu sťažovateľa zamietol a účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.

16. V odôvodnení rozsudku krajský súd úvodom konštatoval, že sa v celom rozsahu stotožňuje so zisteniami administratívneho orgánu, ktoré sa premietli do rozhodnutia OVS I. stupňa, ako aj rozhodnutia žalovaného a viedli v konečnom dôsledku k uloženiu sankcie. Krajský súd konštatoval správnosť záverov uvedených v rozhodnutí žalovaného, týkajúcich sa porušenia zákonných povinností sťažovateľa v oblasti BOZP, pričom námietky sťažovateľa vyhodnotil ako nedôvodné. Súčasne bolo zo strany krajského súdu konštatované, že v procesnom postupe správnych orgánov neboli zistené ani žiadne také pochybenia, ktoré by mohli mať za následok zrušenie rozhodnutia žalovaného, prípadne aj rozhodnutia OVS I. stupňa.

17. Krajský súd dospel k záveru, že aj keď STN nie sú pre daný prípad záväzné a majú iba odporúčací charakter, z ustanovenia § 38 ods. 1 Zákona o bezpečnosti práce vyplýva, že ak si zamestnávateľ splní zákonné povinnosti spôsobom alebo postupom upraveným podľa slovenskej technickej normy, toto plnenie sa považuje za splnenie požiadaviek na zaistenie BOZP. Zákon podľa krajského súdu súčasne uvádza, že zákonné povinnosti možno splniť aj iným preukázateľne primeraným spôsobom. V tejto súvislosti krajský súd prijal záver, že sťažovateľom označené STN určujú minimálnu úroveň, ktorú musí splniť prevádzkovateľ motorových vozíkov. Podľa krajského súdu sťažovateľ v priebehu konania nepreukázal splnenie tejto minimálnej úrovne a preukázateľne nevedol záznamovú knihu pre motorový vozík poháňaný skvapalneným uhl'ovodíkovým plynom, do ktorej bolo potrebné vykonávať záznamy o predpísaných kontrolách vzťahujúcich sa na plynové zariadenia, čím nebola dodržaná bezpečnostná úroveň vyplývajúca z príslušnej STN (skutok 1). Rovnaký záver je podľa krajského súdu nutné prijať aj vo vzťahu k potrebe zabezpečovať pravidelnú technickú kontrolu predmetných motorových vozíkov najmenej raz za rok (skutok 2). Krajský súd dodal, že predloženie protokolov z technickej kontroly až po začatí inšpekcie je možné považovať za splnenie povinnosti dodatočným spôsobom, čím žalobca zároveň potvrdil správnosť záveru o vykonanej inšpekcii práce.

III.

Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného

18. Dňa 09.12.2017 bola na Krajský súd doručená kasačná sťažnosť (ďalej aj „sťažnosť“), ktorou žalobca ako sťažovateľ napadol rozsudok Krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku. V sťažnosti sťažovateľ uviedol, že dodržiavanie STN je dobrovoľné, pretože STN majú len odporúčací charakter a teda nie sú záväzné. Sťažovateľ záver krajského súdu o tom, že STN určujú len minimálnu úroveň, ktorú musí splniť

prevádzkovateľ vozíkov, označil za logicky rozporný. Sťažovateľ tvrdil, že ak nie je STN záväzná, tak správne orgány nemôžu následne vyvodiť záver, že STN určuje minimálne požiadavky, ktoré musí prevádzkovateľ splniť. To by potom podľa sťažovateľa znamenalo, že STN by mala právne záväznú povahu.

19. Sťažovateľ ďalej nesúhlasil so záverom krajského súdu o tom, že predloženie protokolov z technickej kontroly až po začatí inšpekcie je možné považovať za splnenie povinnosti dodatočným spôsobom a za súhlas sťažovateľa so závermi vykonanej inšpekcie práce. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že kontrolu vykonáva na dennej a mesačnej báze viacerými zodpovednými subjektmi, čo podľa neho znamená splnenie si povinnosti podľa ustanovení Zákona o bezpečnosti práce, ktorý podľa neho neustanovuje povinnosť vykonávať kontrolu raz za rok a ani povinnosť zapisovať výsledky do predpísaného formulára. Tieto povinnosti podľa sťažovateľa STN len odporúča.

20. K záveru krajského súdu ohľadne primeranosti uloženia pokuty sťažovateľ uviedol, že výška pokuty je neprimerane vysoká, pretože v danom prípade nešlo o závažné porušenie zákonných povinností, keďže vozíky sú v spôsobilom stave na užívanie, nedošlo k žiadnemu úrazu a nevznikla žiadna škoda, pričom uložená pokuta nespĺňa preventívnu funkciu.

21. Na základe uvedených skutočností preto sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie.

22. Žalovaný podaním doručeným na Krajský súd dňa 22.05.2020 ku sťažnosti uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a zákonný. Podľa jeho názoru rozhodnutia správnych orgánov vychádzali zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, pričom boli vyhodnotené všetky zistené skutočnosti. K výške sankcie uviedol, že pri jej ukladaní boli zohľadnené všetky zákonné kritériá a preto navrhol, aby kasačný súd sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

V.

Právne závery kasačného súdu

23. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj „kasačný súd“), na ktorý prešiel odo dňa 1. augusta 2021 výkon súdnictva aj vo veciach kasačných sťažností, v ktorých bol dovtedy príslušný Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v spojení s § 11 písm. h) SSP), preskúmal kasačnú sťažnosť, ktorá bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), za splnenia podmienok povinného zastúpenia podľa § 449 SSP a zároveň obsahovala zákonom stanovené náležitosti (§ 445 SSP), pričom ňou bolo napadnuté rozhodnutie, proti ktorému je jej podanie prípustné (§ 439 ods. 1, ods. 2, ods. 3 SSP). Kasačný súd pri prieskume sťažnosti nebol viazaný sťažnostnými bodmi, pretože napadnutý rozsudok bol vydaný v konaní, v ktorom ani krajský súd nebol viazaný žalobnými bodmi (§ 453 ods. 2 SSP v spojení s § 195 SSP).

24. Po neverejnej porade senátu bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

25. Podstata sťažnostných bodov kasačnej sťažnosti spočívala v poukaze na logický rozpor v argumentácii krajského súdu, ktorý podľa sťažovateľa nezáväznú technickú normu (STN) kvalifikoval ako minimálnu úroveň, ktorú je potrebné splniť zo strany povinného subjektu v rámci bezpečnosti a ochrany pri práci, pričom tvrdil, že kontroly riadne vykonával a že uložená sankcia je neprimeraná.

26. Podľa § 7 ods. 3 písm. i) Zákona o inšpekcii práce: „Inšpektorát práce rozhoduje o uložení pokút podľa § 19, 20 a osobitného predpisu.“

27. Podľa § 19 ods. 1 písm. a) Zákona o inšpekcii práce v znení účinnom ku dňu začatia inšpekcie „Inšpektorát práce je oprávnený uložiť pokutu, ak tento zákon neustanovuje inak, zamestnávateľovi za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona, z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) prvom bode až treťom bode, šiestom bode a ôsmom bode alebo za porušenie záväzkov vyplývajúcich

z kolektívnych zmlúv až do 100 000 eur, a ak v dôsledku tohto porušenia vznikol pracovný úraz, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, najmenej 33 000 eur.“

28. Podľa § 2 ods. 1 písm. a) bod 3 Zákona o inšpekcii práce v znení účinnom ku dňu začatia inšpekcie: „Inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane predpisov upravujúcich faktory pracovného prostredia.“

29. Podľa § 39 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce: „Právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sú predpisy na ochranu života a predpisy na ochranu zdravia, hygienické a protiepidemické predpisy, technické predpisy, technické normy, dopravné predpisy, predpisy o požiarnej ochrane a predpisy o manipulácii s horľavinami, výbušninami, zbraňami, rádioaktívnymi látkami, jedmi a inými látkami škodlivými zdraviu, ak upravujú otázky týkajúce sa ochrany života a zdravia.“

30. Podľa § 6 ods. 1 písm. n) Zákona o bezpečnosti práce: „Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný viesť a uchovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci päť rokov odo dňa, keď bol v nich vykonaný posledný záznam, ak osobitný predpis neustanovuje inak.“

31. Podľa § 9 ods. 1 písm. a) Zákona o bezpečnosti práce: „Zamestnávateľ je povinný sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásad bezpečnej práce, ochrany zdravia pri práci a bezpečného správania na pracovisku a bezpečných pracovných postupov, najmä kontrolovať stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane stavu bezpečnosti technických zariadení; na ten účel v intervaloch určených osobitnými predpismi zabezpečovať kontrolu tohto stavu, meranie a hodnotenie faktorov pracovného prostredia, úradné skúšky, odborné prehliadky a odborné skúšky vyhradených technických zariadení.“

32. Podľa § 38 ods. 1 Zákona o bezpečnosti práce: „Ak zamestnávateľ a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, plnia povinnosti ustanovené týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci spôsobom alebo postupom upraveným v slovenskej technickej norme, toto plnenie sa považuje za splnenie požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; tieto povinnosti možno splniť aj iným preukázateľne primeraným spôsobom.“

33. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výroby a o posudzovaní zhody v znení účinnom ku dňu inšpekcie (ďalej aj „Zákon o technických požiadavkách“): „Technická norma obsahuje pravidlá, usmernenia, charakteristiky alebo výsledky činností, ktoré sú zamerané na dosiahnutie ich najvhodnejšieho usporiadania v danej oblasti a pri všeobecnom a opakovanom použití. Technická norma je a) medzinárodná norma, ktorú prijala medzinárodná organizácia pre normalizáciu a ktorá je verejne prístupná, b) európska norma, ktorú prijala európska organizácia pre normalizáciu a ktorá je verejne prístupná, c) slovenská technická norma, ktorá je verejne prístupná, d) zahraničná norma, ktorú prijala zahraničná národná normalizačná organizácia a ktorá je verejne prístupná.“

34. Podľa § 5 ods. 3 Zákona o technických požiadavkách: „Slovenská technická norma sa označuje značkou STN. Názov slovenská technická norma a značka STN sa nesmú použiť na označenie iných dokumentov.“

35. Podľa § 7 ods. 2 Zákona o technických požiadavkách: „Dodržanie harmonizovanej slovenskej technickej normy alebo slovenskej technickej normy vhodnej na posudzovanie zhody sa považuje za splnenie technických požiadaviek určených technickým predpisom.“

36. Podľa § 7 ods. 3 Zákona o technických požiadavkách: „Dodržiavanie slovenskej technickej normy je dobrovoľné.“

37. Podstatnou sťažnostnou námietkou sťažovateľa bol poukaz na rozpor v závere krajského súdu, keď na jednej strane krajský súd konštatuje, že STN pre daný prípad nie sú záväzné, pričom na strane druhej krajský súd dodal, že práve STN určujú minimálnu úroveň, ktorú sťažovateľ ako povinná osoba v rámci BOZP musí splniť. Kasačný súd zistil, že krajský súd svoj záver o nezáväznosti STN najskôr podoprel ustanovením § 7 ods. 3 Zákona o technických požiadavkách. Súčasne ale nie je kasačnému súdu známe, z čoho krajský súd následne vyvodil povinnosť pre sťažovateľa plniť svoje povinnosti minimálne na úrovni podľa nezáväzných STN. Tento rozpor v argumentácii sťažovateľ namietal už vo vzťahu k rozhodnutiu žalovaného, pričom podľa kasačného súdu tak žalovaný ako aj krajský súd otázku právnej záväznosti STN nesprávne právne posúdili, keď tvrdili, že STN stanovuje minimálnu úroveň bezpečnosti, ktorú je zamestnávateľ povinný splniť.

38. Kvalifikácia skutku 1 a skutku 2 ako správneho deliktu spočívala podľa žalovaného na zákonomnom základe podľa § 19 ods. 1 písm. a) Zákona o inšpekcii práce, kedy ukladaním sankcií vo forme pokuty sa postihujú porušenia zákonných povinností aj podľa Zákona o bezpečnosti práce. V posudzovanom prípade bol sťažovateľ sankcionovaný za porušenie zákonných povinností podľa § 6 ods. 1 písm. n) a § 9 ods. 1 písm. a) Zákona o bezpečnosti práce.

39. Ako vyplýva z citovaných zákonných ustanovení, ustanovenie § 6 Zákona o bezpečnosti práce upravuje výpočet tzv. základných povinností zamestnávateľa, z ktorých podľa rozhodnutia žalovaného sťažovateľ vo vzťahu ku skutku 1 porušil povinnosť podľa písm. n), a to povinnosť viesť a uchovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci.

40. Vo vzťahu ku skutku 2, z citovaného § 9 ods. 1 písm. a) Zákona o bezpečnosti práce vyplývala pre sťažovateľa vo všeobecnosti povinnosť sústavnej kontroly a vyžadovania dodržiavania BOZP, ale najmä osobitne povinnosť kontroly stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane stavu bezpečnosti technických zariadení, pričom na tento účel bol sťažovateľ povinný zabezpečovať kontrolu tohto stavu, meranie a hodnotenie faktorov pracovného prostredia, úradné skúšky, odborné prehliadky a odborné skúšky vyhradených technických zariadení.

41. Kasačný súd dáva do pozornosti, že v súlade s citovaným ustanovením § 38 ods. 1 Zákona o bezpečnosti práce mohol sťažovateľ tieto povinnosti splniť buď a) postupom podľa príslušnej STN normy alebo b) iným preukázateľne primeraným spôsobom. Z uvedeného vyplýva, že splnenie predmetných zákonných povinností podľa Zákona o bezpečnosti práce podľa STN normy je jednou zo zákonných možností, ale nie jednou zo zákonných povinností. Splnenie povinností uložených Zákonom o bezpečnosti práce postupom podľa STN normy, ktorá je nezáväzná, je fakultatívnou možnosťou, ak tieto povinnosti neboli splnené iným preukázateľne primeraným spôsobom, a naopak. Z normatívneho zakotvenia tejto právnej normy preto nie je možné prijať záver, že ak sťažovateľ nespĺnil zákonné povinnosti podľa STN noriem, tak nespĺnil požadovanú minimálnu úroveň a tým porušil povinnosti ustanovené Zákonom o bezpečnosti práce.

42. Kasačný súd ďalej poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (Nález ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 476/2016, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení pod por. č. 9/2018) ktorý uvádza, že jeden z ťažiskových princípov trestania je princíp nullum crimen, nulla poena sine lege (zásada zákonnosti). Táto zásada zahŕňa princíp, že len zákon (v písanej forme - nullum crimen, nulla poena sine lege scripta) môže určiť, čo je trestným činom a stanoviť zaň trest, ale aj princíp, podľa ktorého trestné právo nesmie byť aplikované extenzívnym spôsobom v neprospech obvineného, najmä prostredníctvom analógie (nullum crimen, nulla poena sine lege stricta). Z toho vyplýva, že trestný čin musí byť jasne definovaný zákonom (nullum crimen, nulla poena sine lege certa). Táto podmienka je splnená, ak ten, komu je právna norma určená, môže z jej znenia zistiť, aké konanie alebo opomenutie spôsobuje jeho trestnú zodpovednosť. Predmetný nález ďalej stanovil, že analógia v neprospech páchatel'a v trestnom práve hmotnom je vylúčená. Uvedené trestnoprávne zásady nachádzajú

uplatnenie aj pri správnom trestaní, pričom rovnako platí aj zákaz dotvárania skutkovej podstaty správneho deliktu v neprospech páchatel'a deliktu (bod 11.5 nálezu).

43. V nadväznosti na nastolené závery kasačný súd prijal záver, že nie je prípustné, ak orgány verejnej správy kvalifikovali porušenie zákonných povinností podľa Zákona o bezpečnosti práce na tom právnom základe, že sťažovateľ pri skutku 1 nevedol záznamovú knihu, pričom táto povinnosť vyplýva z čl. 3.7. STN 26 8805:2011 v nadväznosti na čl. 3.6 písm. c) STN 26 8805:2011 a pri skutku 2, že sťažovateľ nezabezpečil pravidelnú technickú kontrolu motorových vozíkov najmenej raz za rok podľa čl. 2.15 národnej prílohy NA STN ISO 3691 + Amd 1:2000.

44. Uvedeným postupom orgány verejnej správy kvalifikovali skutky uvedením znakov skutkovej podstaty správnych deliktov na základe nezáväznej technickej normy, ktorú zákonodarca označil len ako dobrovoľnú.

45. Kasačný súd považuje za potrebné uviesť aj to, že orgány verejnej správy pri administratívnom trestaní musia postupovať tak, aby pri objasňovaní a sankcionovaní za správny delikt boli obligatórne naplnené a zistené všetky znaky jeho skutkovej podstaty - subjekt, subjektívna stránka, objekt, objektívna stránka (kumulatívne). V prípade, žeby čo i len jeden znak skutkovej podstaty nebol objasnený, nemožno potom hovoriť o priestupku (správnom delikte). Ak pri niektorej časti skutkovej podstaty existujú pochybnosti o jej existencii a nebola preukázaná nado všetku pochybnosť, uplatní sa zásada in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného) (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Sžo 55/2008, R 50/2011).

46. V obsahovej nadväznosti preto kasačný súd dospel k záveru, že v danom prípade absentuje ustálenie objektívnej stránky správneho deliktu. OVS I. stupňa konkrétne vo výroku svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovi ukladá sankciu za to, že nevedol „záznamovú knihu“ pre plynový motorový vozík (skutok 1), avšak vedenie „záznamovej knihy“ pre plynové zariadenia je explicitne uložené len v príslušnej právne nezáväznej STN. Formulácia výroku o vine odvolávajúca sa v objektívnej stránke správneho deliktu výslovne na porušenie právne nezáväznej STN nemôže v zmysle vyššie uvedených trestnoprávných zásad obstáť. Obdobne je tomu aj pri skutku 2, kde OVS I. stupňa konštatoval porušenie povinnosti vykonávať technickú kontrolu „najmenej raz za rok“, pričom kontrolu v takomto intervale určuje len právne nezáväzná STN. Nakoľko STN nesvedčí prezumpcia znalosti, pretože nie je publikovaná v Zbierke zákonov SR, zamestnávateľ nie je nevyhnutne povinný si STN zaobstarat' a riadiť sa ňou. Orgány inšpekcie práce pri vyvodzovaní administratívnej zodpovednosti v oblasti BOZP sa preto pri kvalifikácii skutkovej podstaty a konštatácii porušenia povinností zamestnávateľom na úseku BOZP nesmú opierať o znenie STN, resp. dotvárať skutkovú podstatu znením STN, ale majú vychádzať z formulácie všeobecne záväzných právnych predpisov aplikujúc pritom trestnoprávne zásady nullum crimen sine lege, zásady právnej istoty a predvídateľnosti práva a in dubio pro reo, na aplikovateľné STN hľadiac len ako na isté vodítko pri určovaní želanej bezpečnostnej úrovne (nie však minimálnej) a len ako na jeden z viacerých možných spôsobov či postupov, ako možno príslušnej právnej povinnosti vyhovieť. Ustanovenie § 38 ods. 1 Zákona o bezpečnosti práce totiž umožňuje splniť si povinnosti na úseku BOZP nielen spôsobom alebo postupom podľa STN ale aj iným preukázateľne primeraným spôsobom, avšak samotná povinnosť, ktorej porušenie zakladá vznik administratívnej zodpovednosti, musí jasne a predvídateľne vyplývať zo zákona, resp. iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

47. Kasačný súd preto na základe súhrnu uvedených skutočností a právnych záverov konštatuje, že krajský súd nesprávne právne vec posúdil, keď v rozpore so zásadou nullum crimen sine lege aproboval dotváranie skutkovej podstaty správneho deliktu na základe nezáväzných noriem. Keďže rovnaké skutočnosti sa vzťahujú aj na rozhodnutie žalovaného, čo má za následok jeho rozpor so zákonom, súd postupom podľa § 462 ods. 2 Správneho súdneho poriadku zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

48. Nad rámec kasačný súd dodáva, že v kontexte uvádzaných záverov nepristúpil k posudzovaniu sťažnostného bodu ohľadne primeranosti uloženej sankcie za spáchané správne delikty, keďže boli

konštatované porušenia zásad zákonnosti pri správnom trestaní. Posúdenie tohto sťažnostného bodu by bolo preto bez právneho významu.

49. Obdobne aj sťažnostná námietka, že dodatočné splnenie si povinnosti sťažovateľom OVS a krajský súd nesprávne vyhodnotili ako súhlas sťažovateľa so závermi inšpekcie a tvrdeným porušením právnych povinností má až sekundárny význam, pretože primárna otázka je, či je v princípe prípustné konštatovať v prejednávacom prípade porušenie právnych povinností sťažovateľom. Pre úplnosť však kasačný súd uvádza, že takýto záver OVS a krajský súd relevantne neopreli o nijaké ustanovenie práva. Podľa kasačného súdu je takéto dodatočné splnenie si povinnosti podľa STN sťažovateľom možné a v duchu zásady in dubio pro reo aj potrebné vykladať v prospech sťažovateľa - t. j. ako snahu sťažovateľa o predchádzanie obdobným situáciám v budúcnosti, ako sťažovateľ aj tvrdil, a nie ako priznanie jeho viny.

50. Kasačný súd pre úplnosť podotýka, že za právneho zástupcu sťažovateľa v kasačnom konaní kasačný súd považoval pôvodného právneho zástupcu - subjekt Advokátska kancelária Juristi s. r. o., napriek tomu, že v spise sa nachádzalo oznámenie nového právneho zástupcu o ukončení tohto zastúpenia a plnomocenstvo pre nového právneho zástupcu. Na tieto však kasačný súd neprihliadal, pretože: (i) oznámenie o ukončení plnomocenstva nebolo nijako doložené, (ii) plnomocenstvo udelené novému právnenému zástupcovi bolo udelené napriek správneho označenia tohto konania subjektom odlišným od sťažovateľa (spoločnosťou BEST MEAT s.r.o.) a (iii) k odstráneniu uvedených nedostatkov nedošlo ani na výzvu súdu.

51. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 SSP v spojení s dôvodovou správou k § 467 SSP (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

52. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.

